

Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikennevirasto

15.5.2012

Liikenneviraston tilintarkastuskertomus vuodelta 2011

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa Liikenneviraston tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2011 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä liikenne- ja viestintäministeriölle että Liikennevirastolle.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti, ja se on kohdistunut valtion talousarviosta annetun asetuksen 63 §:n tarkoittamaan tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja tuloksellisuuden laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Liikenneviraston tilintarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja, JHTT Seppo Akselinmäki ja johtava tilintarkastaja Johanna Kormu. Tarkastuksessa on avustanut finanssihallintoassistentti Milla Tulokas. Tarkastusta on valvonut tilintarkastuspäällikkö Markku Heikkinen.

Ylitarkastaja Jaana Puhakainen on tarkastanut ELY kirjanpitoa. Tarkastusta on tältä osin valvonut tilintarkastusjohtaja, JHTT Väinö Viherkoski.

Väylähankkeiden valtuusseurantaa ja budjetointia koskevan laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja Johanna Kormu, johtava tilintarkastaja, JHTT Seppo Akselinmäki ja johtava tilintarkastaja Kaj von Hertzen. Tarkastusta on tältä osin valvonut tilintarkastuspäällikkö, JHTT Jaakko Eskola.

Tilinpäätös

Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Talousarvion toteutumalaskelmaan sisältyy määrärahan käyttötarkoitukseen, valtion talousarviosta annetun lain 3 a § vastaiseen tulouttamiseen, menojen varainhoitovuodelle kohdentamiseen ja valtuuden käyttötietojen esittämiseen liittyviä virheitä.

VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTO

Momentin 31.10.20.1 (Perusväylänpito, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti vakinaiseen virkaan nimitettyjen henkilöiden palkkausmenoihin (yhteensä noin 3 miljoonaa euroa).

Momentin 31.10.20 (Perusväylänpito, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion mukaan momentille 31.10.77.1.1 (Väyläverkon kehittäminen, E 18 Haminan ohikulkutie, siirtomääräraha 3 v) kuuluvien menojen (1,4 miljoonaa euroa) maksamiseen. Tästä 0,2 miljoonaa euroa on talousarvion mukaan vuodelle 2010 kuuluvia ja 1,2 miljoonaa vuodelle 2011 kuuluvia menoja. Jos menot olisi kirjattu oikein, olisi hankekohtainen määräraha kohdassa 31.10.77.1.1 ylittynyt 0,8 miljoonaa euroa.

Momentille 31.10.76 (Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset, arviomääräraha) on kirjattu talousarvion mukaan vuodelle 2011 kuuluvia menoja vuoden 2012 menoksi 2,8 miljoonaa euroa. Momentille on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti tosiasiallisesti tuloutettu maanhankintaan liittyviä tuloja. Jos menot olisi kohdennettu oikein vuodelle 2011, olisi määräraha ylittynyt noin 2,7 miljoonaa euroa. Jos tulojen vaikutus otetaan huomioon, kohdentumisvirhe ja määrärahan ylitys ovat edellistä suurempia.

Momentille 31.10.78.1.10 (Eräät väylähankkeet, siirtomääräraha 3 vuotta) on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti tuloutettu yhteisrahoitteisen toiminnan tuloja 233 026 euroa.

Momentilla 31.10.78 (Eräät väylähankkeet, siirtomääräraha 3 vuotta) on hankekohtainen valtuus kohdassa Lusi – Vaajakoski ylittynyt 4 miljoonaa euroa. Valtion talousarviosta annetun lain 10 §:n mukaan valtuutta ei saa ylittää.

Muilta osin tilinpäätöslaskelmat on laadittu säädösten mukaisesti.

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Tuloksellisuuden kuvaus

Toiminnallista tehokkuutta koskevien tietojen sisältöä ja esittämistapaa ja niiden perustana olevaa laskentatointia on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältääkö tuloksellisuuden kuvaus olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot.

Toiminnallista tehokkuutta koskevinä tietoina on esitetty taloudellisuuden tunnuslukuina väylämuodoittain väyläkilometrin kustannukset. Tuottavuuden tunnuslukuina on esitetty työn tuottavuutta ja kokonaistuottavuutta kuvaavat indikaattorit. Maksullisesta toiminnasta, erillislakien mukaisista maksullisista toiminnoista ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta on esitetty kustannusvastaavuuslaskelmat.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 151 miljoonaa euroa.

Tuottavuudesta esitettävä tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä.

Koska taloudellisuuden tunnusluvuista puuttuu kustannuksia ja maksullisesta toiminnasta ja sen kannattavuudesta esitetyt tiedot sisältävät virheitä ja olennaista epävarmuutta, ei toiminnallisesta tehokkuudesta esitetyjä tietoja voida pitää oikeina ja riittävinä.

Sisäinen valvonta

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyseissä ja tarkastettu kirjanpidon, valtuusseurannan ja tuloksellisuuden laskentatoimen tarkastuksen yhteydessä sekä erillisessä väylähankkeiden valtuuksien budjetointia ja valtuusseurantaa koskeudessa laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksessa.

Kirjanpidon tarkastuksessa on tullut esiin kirjauskäytännöissä ja menojen varainhoitovuodelle kohdentamisessa puutteita, joiden johdosta Liikenneviraston tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Valtuusseurannan ja tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämisessä ja hoidossa on tullut esiin puutteita, joiden johdosta Liikenneviraston tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

Tarkastuksen perusteella todetaan, että Liikenneviraston on syytä kiinnittää huomiota sisäisen valvonnan järjestämiseen valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:n edellyttämällä tavalla.

Talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattaminen

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuun ottamatta seuraavia talousarvion toteutumalaskelmaa ja tuloksellisuustietojen esittämistä koskevia virheitä ja puutteita:

1) Momentin 31.10.20.1 (Perusväylänpito, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti vakinaiseen virkaan nimitettyjen henkilöiden palkkausmenoihin (yhteensä noin 3 miljoonaa euroa).

2) Momentin 31.10.20 (Perusväylänpito, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion mukaan momentille 31.10.77.1.1 (Väyläverkon kehittäminen, E 18 Haminan ohikulkutie, siirtomääräraha 3 v) kuuluvien menojen (1,4 miljoonaa euroa) maksamiseen. Tästä 0,2 miljoonaa euroa on vuoden 2010 ja 1,2 miljoonaa vuodelle 2011 kohdistuvia hankeen menoja. Jos menot olisi kirjattu talousarvion mukaisesti, olisi hankekohtainen määräraha kohdassa 31.10.77.1.1 ylittynyt 0,8 miljoonaa euroa.

3) Momentille 31.10.76 (Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset, arviomääräraha) on kirjattu talousarvion mukaan vuodelle 2011 kuuluvia menoja vuoden 2012 menoksi 2,8 miljoonaa euroa. Jos menot olisi kohdennettu vuodelle 2011, olisi määräraha ylittynyt noin 2,7 miljoonaa euroa. Momentille on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti tosiasiallisesti tuloutettu maanhankintaan liittyviä tuloja. Jos tulojen vaikutus otetaan huomioon, kohdentumisvirhe ja määrärahan ylitys ovat edellistä suurempia.

4) Momentille 31.10.78.1.10 (Eräät väylähankkeet, siirtomääräraha 3 vuotta) on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 3 a §:n vastaisesti tuloutettu yhteisrahoitteisen toiminnan tuloja 233 026 euroa.

5) Momentilla 31.10.78 (Eräät väylähankkeet, siirtomääräraha 3 vuotta) on hankekohtainen valtuus kohdassa Lusi – Vaajakoski ylittynyt 4 miljoonaa euroa. Valtion talousarviosta annetun lain 10 §:n mukaan valtuutta ei saa ylittää.

6) Tuloksellisuuden laskentatointa ei ole järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 16 §:n edellyttämällä tavalla.

Ilmoitusvelvollisuus Valtiontalouden tarkastusvirastolle

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen Liikenneviraston tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 15.8.2012 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten vastaisten menettelyjen ja sisäisen valvonnan puutteiden johdosta.

Ylijohtaja

Marjatta Kimmonen

Johtava tilintarkastaja

Seppo Akselinmäki

TIEDOKSI

Eduskunnan tarkastusvaliokunta
 Valtiovarainministeriö
 Valtiovarain controller -toiminto
 Liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamo
 Liikenne- ja viestintäministeriön kansliapäällikkö
 Liikenneviraston pääjohtaja
 Valtiokonttori